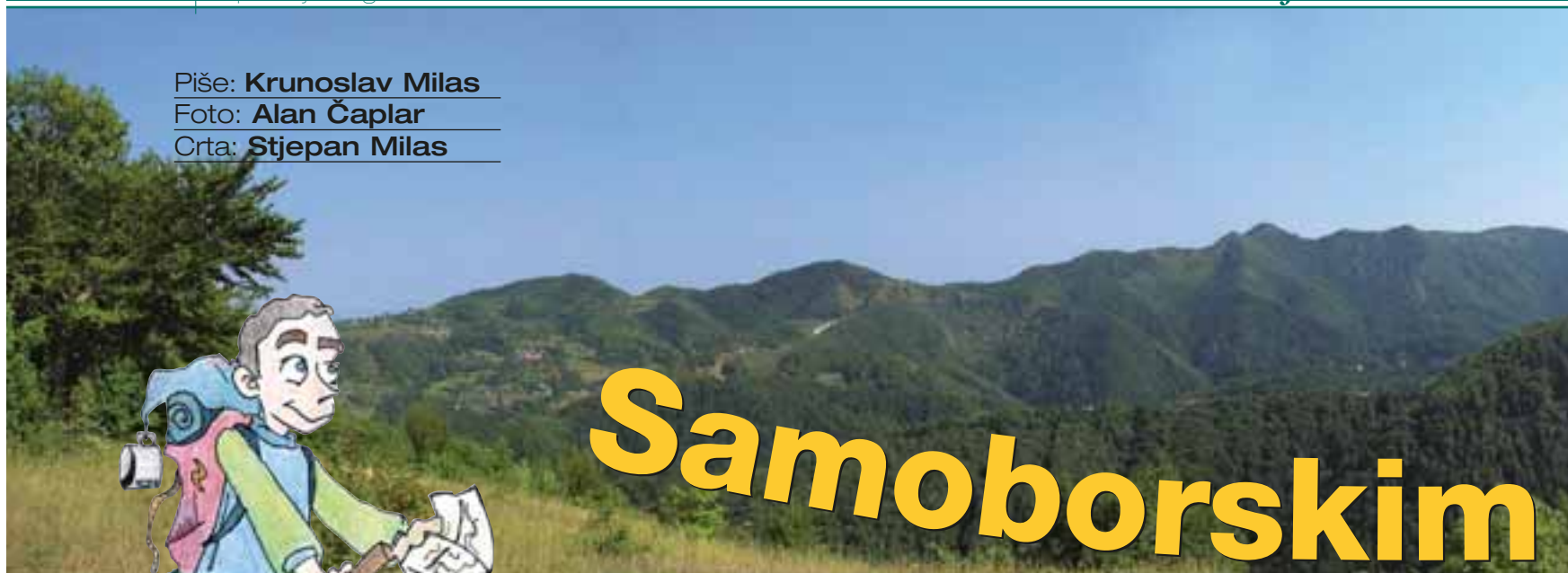

Piše: **Krunoslav Milas**Foto: **Alan Čaplar**Crta: **Stjepan Milas**

“ Zapadno od Zagreba smjestilo se

Samoborsko i Žumberačko gorje. Nije visoko, ali posebnost mu daje velika biološka i krajobrazna raznolikost. Iz malih se dolina uzdižu strmi bregovi obrasli šumom, ali s blagim vršnim zaravnima pokrivenim pašnjacima i vinogradima

Mjesto iz kojega ćemo krenuti na izlet je Samobor, gradić koji je, unatoč neposredne blizine Zagreba zadržao svu svoju posebnost. I ne samo to! Na poseban je način utjecao na Zagreb i postao izletničko središte, svojevrsni magnet koji posjetitelje privlači

duhom, ljepotom, toplinom, okolišem i restoranima.

Na središnjem Trgu kralja Tomislava kojeg svi posjetitelji grada dobro poznaju, sve su zgrade zaštićeni spomenici kulture. U obližnjem je parku dvorac Ferde Livadića s kraja 18. st.

Iznad grada uzdižu se ruševine samoborskog Starog grada iz 13. st. Iz centra grada treba poći preko mosta kod hotela označenom stazom kroz park uzbrdo, a zatim desno do kapele i širokom stazom do ruševina grada. Šetnja traje kojih pola sata. Želimo li se vratiti drugim putem, treba se spustiti od ulaza u stari grad strmijom stazom desetak minuta do crkvice sv. Mihalja.

Boljim hodačima nudimo nekoliko "pravih" planinarskih izleta.

Uspon na Japetić

Japetić (879 m) najviši je vrh u zamršenom spletu gorskih kosa zapadnog dijela Samoborskog gorja.

Japetiću možemo prići i cestom iz Jastrebarskog, ali ovdje ćemo opisati pristup iz Samo-

bora. Automobilom ili autobusom za Mali Lipovac (telefonom provjeriti vozni red!!!) imamo 10 km do popularnog izletišta Šoićeva kuća. Odatle nastavljamo pješice do Japetića. Kraći put preko Velikih vrata traje sat i pol, ali mi vam, zbog ljepote razgleda preporučamo petnaestak minuta duži put. Krećemo cestom desno uzbrdo pokraj kuća, zatim uzbrdo šumom i livadom. Na vršnoj se glavici brijega nalazi 12 m visoka željezna piramida odakle se pružaju nezaboravni razgledi.

S vrha do doma na Žitnici (815 m) ima još dvadesetak minuta hoda. Kuća je dobro opskrbljena i otvorena vikendom.

Postoji i kraći, ali strmiji uspon na Japetić. Motorizirani izletnici mogu nastaviti još 2 km cestom od Šoićeve kuće do Velikih vrata. Odatle na desnoj strani postoji dobro označena 50 min dugačka strma pješačka staza do samog planinarskog doma.

Planinarima koji dođu vlastitim automobilom uvijek je najveći problem povratak, jer se

✓ Jeste li znali:

Glavni most preko Gradne, koji povezuje Trg kralja Tomislava i Perkovčevu ulicu podignut je 1906. godine, od armiranog je betona i drugi je takav most, te veličine u Europi.

✓ Recept: Samoborske češnjovke

Poznate kobasice češnjovke rade se od svinjskog mesa i slanice koji se ne melju već sjeckaju nožem. U smjesu dodajemo soli, vode, vina i dosta zdrobljenog češnjaka procijedenog kroz gazu. Dobro promiješana smjesa ostavi se da odstoji jedan dan, a zatim puni u crijeva. Dime se s ostalim mesom i jedu gotovo do jeseni.

uglavnom moraju vratiti istom stazom. Drugi izletnici mogu s Japetića nastaviti do vikendom otvorenog planinarskog gostinca Sv. Bernarda, a odatle se stazom preko livada spustiti u autobusnu postaju u Smerovišće. A mogu isto tako nastaviti grebenom sat i pol do autobusne postaje u Noršić selu.

Iz Ruda na Oštrc

Oštrc (752 m) zauzima središnji položaj u Samoborskom gorju i dobro je vidljiv i prepoznatljiv po svojim strmim padinama s obje strane. Vršni mu dio nije pokriven šumom, ali obiluje bogatstvom biljnog svijeta u kojem je niz zaštićenih biljaka. Na grebenu se nalaze dva planinarska doma, Veliki Dol i Oštrc, oba opskrbljena i otvorena vikendom. Zbog dobrih pristupa ovaj je prostor i te kako popularan među planinarima.

Najbliži je pristup na vrh iz sela Rude, starog rudarskog naselja (iskapanje bakrene rudače) razvučenog uz cestu, kojeg su u srednjem vijeku osnovali Sasi (niz autohtonih njemačkih prezimena i danas nam svjedoči o tome). Iz središta mjesta vodi nascesta, a zatim široki i dobro označeni kolni put do doma na Velikom Dolu (45 min), odakle je još 30 min do doma podno Oštrca. Do doma na Oštrcu možemo i puteljkom koji od autobusne postaje u Gornjim Rudama vodi strmom stazom prvo kroz selo Braslovje, a zatim oštro uzbrdo, da bi izašao na vršnu planinarsku stazu stotinjak metara od samog planinarskog doma.

Na vrh se možemo uspeti i dobro označenom stazom od prije spomenute autobusne postaje u Smerovišću. Do vikendom otvorenog doma na Velikom Dolu treba nam 50 min hoda, a odatle do doma na

Oštrcu još uzbrdo grebenom kojih pola sata. Ostavimo li pak auto kod Šoićeve kuće, spomenute u izletu na Japetić, možemo preko ruševina starog grada Mali Lipovac (ostaci gradine iz 13. st.) i opet stići do Oštrca za sat i pol laganog hoda.

Staza kneževa

Izletnicima koji osim lijepih razgleda žele upoznati i nešto prošlosti ovoga kraja predlažemo izlet u Budinjak i obilazak "Staze kneževa". Izlet je pješački manje zahtjevan, ali lijep i poučan. Nastavimo autom iz Samobora u Breganu, a zatim 25 km asfaltnom cestom uz samu slovensku granicu do sela Budinjak. U srcu smo Žumberka, na prostorima kontinuirano naseljenim sve iz vremena mlađeg željeznog doba, dakle duže od 3000 godina. Arheološka iskapanja posljednjih desetljeća završila su izgradnjom

poučne "Staze kneževa". Kružno je postavljena, lagana za obilazak i dugačka 4,2 km. Staza povezuje mjesta posebnog kulturnog i prirodnog značaja. Osim drugih znamenitosti, spomenuo bih tek pretpovijesno naselje s grobljem, rimsko groblje, ostatke zidina i niz drugih zanimljivosti. •

OBAVIJESTI:

Hrvatski planinarski savez, Zagreb, Kozarčeva 22, tel. 01/48 24 142, <http://www.hps.inet.hr>
PP Žumberak - Samoborsko gorje, Slani Dol 1. Samobor, tel. 01/33 27 660, www.ppzsg.org
Turistička zajednica Grada Samobora, Trg kralja Tomislava 5, tel. 01/33 66 714; <http://www.samobor.hr>
Autobusni vozni redovi Samoborčeka: www.samoborcek.hr
Obavijesti o vremenu: 060/616 666

✓ Piramida na Japetiću

Znate li da je prekrasna željezna piramida koja je na Japetiću montirana 1960. godine prije toga, od 1889. bila na Sljemenu, najvišem vrhu Medvednice? Njenom je otvorenju nazočio sam Khuen Hedervary, hrvatski ban. Piramida je maknuta kad je na Medvednici postavljen RTV toranj. Smiješno je da sve od tada brojni posjetitelji Medvednice nemaju piramide s koje bi se mogli diviti okolnim pejzažima!

✓ Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje

U cilju zaštite, očuvanja, ali i korištenja i promocije kulturnih vrednota ovoga kraja, utemeljena je Javna ustanova Park prirode Žumberak - Samoborsko gorje. U cijelom nizu njihovih aktivnosti na popularizaciji i očuvanju ovog kraja (njihova je zamisao i izvedba ovdje spomenute "Staze kneževa" u Žumberku), ističe se i jednodnevni edukativni program "Mladi nadzornik", namijenjen školskoj i predškolskoj djeci. Kroz program se djeca upoznaju s prirodom, uz stručno vodstvo obilaze poučne staze te uče kako i zašto čuvati prirodu i okoliš.